

SØREN SVEISTRUP GAŠTANKO

Ljndeni

Gaštanko

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindenisk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Søren Sveistrup

Gaštanko – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Ljndeni

GAŠTANKO

**SØREN
SVEISTRUP
GAŠTANKO**

Ljndeni

Copyright © Søren Svestrup and JP Politikens Hus A/S 2018
in agreement with Politiken Literary Agency
Cover illustration © Kenneth Schultz, 2018
Translation © Adrián Takáč, 2019

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-1374-0
ISBN e-knihy 978-80-566-1497-6 (1. zverejnenie, 2019)

Mojim milovaným synom Silasovi a Sylvestrovi

Štvrtok, 31. október 1989

Červené a žlté listy klesajú k vlhkému asfaltu, ktorý sa vinie lesom ako tmavá rieka s trblietavou hladinou. Keď popri nich prefrčí biele policajné auto, nakrátko sa zavíria vo vzduchu a nakoniec sadnú na zem, kde pozdĺž cesty vytvárajú malé farebné kôpky.

Marius Larsen uberie plyn, pred zákrutou spomalí a rozhodne sa, že neskôr na to upozorní miestnych správcov ciest a požiada ich, aby sem prišli cestu upraviť. Keď popadané lístie ostane pridlho ležať na ceste, autá na ňom ľahko dostanú šmyk, ktorý sa často končí zbytočnou smrťou. Marius o tom hovoril už veľakrát. Je v službe už vyše štyridsaťjeden rokov, z toho posledných sedemnást ako šéf policajnej stanice, a rok čo rok na to cestárov musí upozorňovať. Nie však dnes. Dnes sa musí sústrediť na rozhovor.

Marius Larsen nervózne krúti gombíkmi na autorádiu, ale nedarí sa mu nájsť to, čo hľadá. V rádiu počuje iba správy o Gorbačovovi, Reaganovi a špekulácie o páde Berlínskeho múru. Vraj všetko naznačuje, že sa to skutočne stane. Za pádom múru čaká nová epocha, nový svet.

Už dlho vie, že sa tomu rozhovoru nevyhne, no napriek tomu sa mu vôbec nedarí pripraviť sa naň. Jeho žena si myslí, že už o týždeň pôjde do dôchodku, preto je načase povedať jej pravdu, že bez svojej práce nedokáže existovať. Oficiálne už požiadal o predĺženie pracovného pomeru. Vôbec nie je pripravený sedieť doma na zadku, prdiť do pohovky a sledovať pri tom Koleso šťastia, zabíjať nudu hrabaním lístia v záhrade či hrať sa na schovávačku s vnúčatami.

Keď si nadchádzajúci rozhovor prehráva v hlave, všetko ide ako po masle, ale Marius vie, že jeho žena to bude ťažko znášať. Bude sa cítiť podrazená, rýchlo vstane od stola, postaví sa k sporáku v kuchyni, otočí sa mu chrbtom a bude tvrdiť, že to chápe. Ale nechápe to. Nemôže. Keď pred desiatimi minútami z policajného rádia prišlo hlásenie, okamžite sa chopil úlohy, aby ich rozhovor ešte trochu oddialil. Za normálnych okolností by bol nasrdený, že musí podniknúť dlhú cestu cez lesy a polia

až na Ørumovu farmu, aby farmára požiadal, nech si na svoje zvieratá dáva väčší pozor. Niekoľkokrát sa už predtým stalo, že nejaké prasce či kravy ušli z ohrady a zatúlali sa až na susedov pozemok, kde sa potulovali až dovtedy, kým Marius nepožiadala Øruma, aby si po zvieratá prišiel a urobil si s nimi poriadok. Dnes mu to však neprekážalo. Kolegov z operačného oddelenia požiadal, nech najprv zavolajú k Ørumovi domov a v prípade potreby aj do jeho druhej práce v prístavisku dopravných lodí. Keď sa im však nepodarilo zastihnúť ho, nasadol do auta a vycestoval von z mesta.

Marius si naladil rádiový kanál so starou dánskou hudbou. Interiérom starého Fordu Escort sa nesie pesnička Červený gumený čln a Marius pridáva plyn. Uživa si jeseň a cestu na vidiek. Okolo neho sa so zeleňou lesa mieša červené, žlté a hnedé listie. Je to vydarená pozvánka na loveckú sezónu, ktorá sa začala iba nedávno. Marius stiahne okienko, na tvári ho poštekli slnečné lúče prenikajúce korunami stromov, a on na chvíľu zabudne na svoj vek.

Keď dorazí na farmu, vládne na nej pokoj. Marius vystúpi z auta, zabuchne dvere a v tej chvíli si uvedomí, že tu naposledy bol už veľmi dávno. Usadlosť pôsobí zanedbane. Okná domu sú popraskané alebo vybité, z fasády opadáva omietka a vo vysokej tráve medzi košatými gaštanovými stromami stojí stará ošúchaná hojdačka. Celý dvor je posypaný popadanými gaštanmi, ktoré mu praskajú pod nohami, keď kráča smerom k hlavným dverám. Silno na ne zabúcha a zakričí Ørumovo meno.

Po treťom neúspešnom pokuse pochopí, že mu zrejme nikto neotvorí. Nikde nevidí žiadne známky života, a tak z vrečka vytiahne papierik, napíše naň odkaz a vloží ho do schránky.

Ponad dvor preletí krdel' vrán a zlietne k zemi za traktorom odstavým pred stodolou. Marius sem meral cestu úplne zbytočne, pretože teraz sa musí odviezť autom naspäť do mesta a hľadať Øruma v prístavisku pre nákladné lode. Jeho rozhorčenie však netrvá dlho, pretože cestou k autu zrazu dostane nápad. Marius nedostáva takéto nápady často, preto to musí byť šťastná zhoda náhod, že sa pred rozhovorom so ženou rozhodol prísť sem. Teraz plánuje, že svojej žene ako cenu útechy za odklad odchodu do dôchodku venuje cestu do Berlína. Hneď ako bude mať voľno, odcestujú tam na týždňovú dovolenku. Alebo aspoň na predĺžený víkend. Autom sa odvezú na miesto, kde zažijú príchod novej epochy

a budú si pochutnávať na knedličkách s kyslou kapustou, ako kedysi dávno počas stanovačky v Harzi, kde boli spolu s deťmi.

Až keď je Marius už takmer späť pri služobnom aute, všimne si, prečo sa vrany zlietli na miesto za traktorom. Krákajú a zbesilo poskakujú na niečom bledom a neforemnom. Spočiatku si nie je istý tým, čo vidí, ale keď podíde bližšie, zistí, že pred ním naozaj leží mŕtve prasa. Oči už má sklenené, pohľad kalný, ale telo sa ešte myká a trasie, akoby sa snažilo odstrašiť mrchožrúty hodujúce na otvorenej rane na zadnej strane hlavy.

Marius sa chvatne vráti späť k vchodovým dverám a tento raz si ich bez váhania sám otvorí. Vstúpi do tmavej predsieni a do nosa mu udrie silný zápach vlhka, plesne a ešte čohosi, čo však nedokáže presne určiť.

„Ørum, tu je polícia.“

Nedostane žiadnu odpoveď, ale začuje tečúcu vodu niekde vnútri domu a prejde do kuchyne.

Dievča je iba tínedžerka. Môže mať asi šesťnásť alebo sedemnásť rokov. Nehybné sedí v predklone za kuchynským stolom a zvyšok jej tváre leží v miske s ovsenou kašou. Na linoleovej podlahe pri druhom konci stola leží ďalšie telo. Tiež tínedžer, o niečo starší, s hlavou opretou o sporák a s veľkou otvorenou ranou v strede hrudníka. Marius Larsen skamenie. Mŕtvolu už pri svojej práci prirodzene videl, ale nikdy nič podobné ako výjav pred ním. Na krátky okamih ho to ochromí, ale rýchlo sa spamätá a z puzdra na opasku vytiahne služobnú pištoľ.

„Ørum?“

Marius kráča ďalej, v rukách zvierá pištoľ a volá meno majiteľa domu. Stále žiadna odpoveď. Ďalšie telo nájde v kúpeľni a tento raz si musí priložiť ruku na ústa, aby sa okamžite nepovracal. Z kohútika tečie voda do vane, ktorá je očividne už dlho naplnená až po okraj, pretože voda sa z nej vylieva a steká na mozaikovitú podlahu, kde sa mieša s krvou. Nahá žena, pravdepodobne matka detí, leží na podlahe v neprirodzene vykrútenej polohe. Okrem toho má jednu nohu aj ruku oddelenú od trupu. Pitevná správa neskôr potvrdí, že bola zavraždená a končatiny odtaté opakovanými údermi sekerou. Napadli ju vo vani a následne dobili pri pokuse o únik, keď sa po dlážke snažila odplaziť preč. V správe sa bude písať aj to, že sa proti útoku sekerou snažila brániť rukami a nohami, na

ktorých sa nachádzajú početné sečné rany. Aj jej tvár je zmenená na nepoznanie – sekera jej rozdrvila lebku.

Tento obraz by Mariusa načisto paralyzoval, nebyť náhleho pohybu, ktorý zachytí kútikom oka. V rohu miestnosti leží pod spadnutým sprchovým závesom napoly odhalené ďalšie telo. Marius roztrasenou rukou odťahne záves.

Mladý chlapec. Strapaté vlasy, asi desať alebo jedenásť rokov. Leží nehybne v kaluži krvi, ale časť závesu sa pri jeho ústach občas takmer nepostrehnuteľne zachveje. Marius sa k chlapcovi rýchlo skloní, úplne z neho stiahne spadnutý záves a na jeho nehybných rukách sa snaží nahmatáť pulz. Chlapec má sečné a tržné rany na nohách aj na rukách, zakrvavené tričko a nohavice, a pri hlave položenú sekeru.

Marius mu nahmatá slabý pulz a rýchlo sa vzpriami. Prebehne do obývačky, dychtivo schmatne telefón, pričom zo stola zhodí preplnený popolník a poháre, ale keď sa spojí so stanicou, dokáže podať rýchlu a presnú správu o masakri. Požiada o pomoc. Potrebuje posily a sanitku. Ľudia zatiaľ nenašli. Pomoc potrebuje okamžite. Musia si pohnúť. Musia prísť hneď!

Keď zloží slúchadlo, chce sa vrátiť späť ku chlapcovi, lenže zrazu si spomenie, že v dome môže byť ešte jedno dieťa, pretože vie, že chlapec má sestru, dvojča.

Marius sa rozhliadne okolo seba a vydá sa späť ku schodom smerujúcim do predsiene. Keď prechádza okolo kuchyne, všimne si pootvorené dvere do pivnice, pristaví sa pri nich a nazrie dnu. Kdesi dolu niečo začuje. Akési žuchnutie alebo kroky, teraz je však ticho. Z koženého puzdra opäť vytiahne služobnú zbraň. Otvorí dvere dokorán a opatrne začne schádzať dolu schodmi, až kým nezastane na studenej betónovej podlahe. Jeho oči si chvíľu zvykajú na tmu, no po pár sekundách zbadá na konci chodby obrysy ďalších otvorených dverí. Zaváha a cíti, že jeho telo sa ho snaží varovať, aby ďalej nepokračoval. Mal by počkať na posily a záchranku, ale myslí na to dievča. Keď podíde k dverám, všimne si, že boli otvorené násilím. Retaz a zámka ležia na podlahe a Marius vojde do miestnosti len slabo osvetlenej svetlom prenikajúcim cez dve malé okienka na stene. Okamžite si všimne dievča schúlené pod stolom v rohu miestnosti. Marius skloní zbraň, podíde k stolu a skloní sa k nemu.

„Už je dobre. Už sa ti nič nestane.“

Nevidí jej do tváre, pretože dievčina sa ešte viac stiahne do rohu a odvracia od neho tvár.

„Volám sa Marius. Som policajt a som tu, aby som ti pomohol.“

Na dievča to však nemá žiadny účinok – akoby ho vôbec nepočulo. Až v tejto chvíli si Marius všimne aj zvyšok miestnosti. Rozhliadne sa okolo seba a pomaly si začne uvedomovať, na čo miestnosť slúži. Srdce mu vynechá jeden úder. Vedľa tejto je ešte jedna miestnosť. Obe spájajú otvorené dvere. Cez ne vidí na stenách druhej miestnosti krivé drevené police. Ten pohľad spôsobí, že na chvíľu zabudne na dievča pod stolom, a prejde do druhej miestnosti.

Nevidí, koľko presne ich tu je, ale je ich nespočetne veľa. Gaštanovia, malé postavičky vyrobené z gaštanov. Majú tvary mužov, žien aj zvierat. Malé a veľké, smiešne aj strašidelné, mnohé z nich nedokončené alebo zdeformované. Marius z nich nedokáže spustiť oči a tieto malé figúrky ho odrazu naplnia zmesou strachu a neistoty. Cez dvere za ním nečujne vojde do miestnosti postava.

V tom zlomku sekundy si Marius pomyslí, že technikov musí požiadať o zistenie, či boli dvere pivnice vyrazené znútra alebo zvonka. V tom zlomku sekundy mu totiž napadne, že z pivnice mohlo byť vypustené niečo hrozné, ako divé zviera z ohrady, a keď sa otočí a zbadá pred sebou postavu, všetky myšlienky sa okamžite vytratia ako dym z vyhorenej zápalky. V tej istej chvíli ho do hlavy trafi ostrie sekery a on sa ponorí do nekonečnej tmy.

Pondelok, 5. október, súčasnosť